

hočem, se lahko z njim peljem tja. Tam se bo zadržal približno eno uro in se lahko z njim vrnem. Kdo bi mogel biti srečnejši od mene! Joj, kako sem bila vesela! Tako sva se s Francko odpeljali do Aljaževega doma in tam pozdravili presenečeno in nasmejeno oskrbnico Marijo Lah-Vildovo, ki je prihajala iz pralnice, kjer je morala dežurati pri pralnem stroju, ki ni hotel sam menjavati programov... Postregla nama je s prekmursko žganjico (to dobe samo »izredni« gostje) in čajem. Med pomenkom je vse prehitro minila urica in morali smo se posloviti. Povedala mi je še, da ima s seboj še šest marljivih prekmurskih deklet, s katerimi lahko v redu opravila to odgovorno službo. Rekla mi je tudi, da imajo na Dovjem Aljaža v novi izdaji in da ta gospod vsako nedeljo popoldne pride maševat v Vrata. Ogledali sva si še ljubko kapelico, jaz pa sem pohitela še za dom na kraj, od koder sem lahko neovirano zrla v od večernega sonca ožarjeni Triglav in njegovo razbrazdano Severno steno. Z mehkim občutkom v srcu sem preletela več kot 70 let svojega na planine navezanega življenja... Težko sem odtrgala pogled od »okamenelega zanosa domovine« in se s solzami, vendar srečna poslovila od svoje ljubezni — mogoče zadnjč... Objeli sva se še z Marijo, potem pa smo zdrdrali proti Mojstrani.

KUGY IN ALJAŽ

Ustavili sva se seveda še pri Brojanovih in bili deležni prijazne postrežbe, obenem pa sta nam ljuba gostitelja razkazala mnoga priznanja, odklikovanja in darila za plodovito udejstvovanje v planinstvu in alpinizmu, zlasti pa še v gorskem reševanju. Preden sem se poslovila, je stekla še beseda o Aljažu in njegovem spomeniku in tudi Anica in Janez sta bila polna hvale o sedanjem dovškem župniku gospodu Urbaniji. Bo menda kar držalo, da se taki ljudje rode vsakih sto let. Žal jima je bilo, da ne bom mogla biti navzoča, ko bodo odkrili spomenik triglavskemu kralju Matjažu. Seznanila sta me z mnogimi dejavniki, ki so omogočili, da je prišlo do uresničitve te plemenite zamisli. Vsi smo bili enakega mnenja, da so odlično zadeli mesto, kjer naj bi spomenik stal, in sicer ob cesti nad mojstransko avtobusno postajo, vsem potnikom na pogled. Tako kot v Trenti pevec Julijskih Alp dr. Julius Kugy zre v Jalovec, tako se sedaj tukaj stražar Zlatorogovega kraljestva razgleduje po svojih neskončno ljubljenih gorah in spodbuja svoj narod kot nekoč: k zvestobi in ljubezni.

Zvedela sem še, da je že izdano gradbeno dovoljenje za postavitev kapelice na Kredarici, s čimer bo popravljena krivica, ki jo je Aljažu prizadel del lastnega naroda.

DRUŽINSKO POTEPAJNE PO MALO OBLJUDENIH POTEH

VČASIH MORA DEŽEVATI

IVANKA KOROŠEC

Od Mrzle rupe sèm je bila vedno hujša megla; bila je tako gosta, da bi jo lahko rezal. Naše pelerine in anoraki so bili že pošteno mokri. A glavno je, da so suhe noge, pravijo. Prav nič nismo bili potrti zaradi nemogočega vremena; verjetno smo bili prikrajšani za razgleda in poglede, a našli smo, kar smo tako želeli: napete mišice, aktiviranje vse svoje volje. Hoja je res čudovita stvar! Za nami je bilo že več ur hoje, saj smo prišli s Hleviških planin preko Vojskega. V mreži gozdnih cest se človek komaj znajde, markacije so daleč vsaksebi, na križpotjih v globokih gozdovih ni ne oznak in ne napisov, še tisti, ki so bili, pa so bili zakriti v megli.

Spet smo prišli do razpotja. Pred nami sta se znašla planinca, mlada, mokra in premražena fanta. Eden je nosil velik širokokrajni klobuk, rumeno ogrinjalo čez nahrbtnik, kratke hlače in gozjarice, drugi je imel daljšo pelerino in v rokah temno zelen vodnik po slovenski planinski poti. »Kje je najbližja pot do Iztokove kočice?« smo ju vprašali.

A človek nikoli ne bi smel spraševati tistih, ki vedo prav toliko ali še manj kot on sam.

»Tu!« sta nedoločno pokazala — in ko smo zavili na levo, smo kmalu na drevesu opazili smerno tablo za Golake. Vendar to ni najbližja pot; to je pač transversala, ki vodi čez Veliki in Mali Golak do Iztokove kočice. Toda tega taktat še nismo vedeli. Tej poti bi se lahko izognili, če bi šli desno dalje skozi Smrekovo drago in potem levo čez preval Strgarija.

SKRBI OSTANEJO DOMA

Vzeli smo torej grapav kolovoz pod noge in se kmalu začeli vzpenjati. Pot je bila razmočena in posuta z bukovim listjem. Z visokih bukev se je usipal roj kapelj na nas. Ko smo prišli višje, se je gozd še bolj zgostil: megla je visela naokrog, vse je bilo tiho kot v grobu, le veter je kdaj pa kdaj potresel veje. Malinovje ob poti je skoraj zaraslo stezo, vejevje se je prepletlo med sabo, karminasto rdeči plodovi so bili kisli; niso bili še zreli. Kaplje, ki so drsele po pelerini, so se stekale v volnene nogavice, od tam pa v čevlje in kmalu

smo bili vsi premočeni. Vroče mi je bilo pod zapeto pelerino, zato sem si odpela nekaj gumbov, pa me je hitro ohladila vlaga in mokrota z visokih trav in grmovja ob poti.

Najprej je začela tarnati hči:

»...joj... čisto sem mokra... kot bi bila pod tušem...«

»Tudi jaz,« sem se prigrasila, »suh imam samo še hrbet.«

Sin pa tudi ni zaostajal; ožel si je premočeno trenirko pod anorakom.

Le mož je kar veselo požvižgaval, čeprav je tudi njemu v čevljih klokotalo.

»Ste lačni?« je vprašal.

»Ne!«

»Ste žejni?«

»Ah, kje pa!«

»Vas zebe?«

»Tudi ne. Dokler hodimo, bo že...«

»Kaj je torej? Kaj vas skrbi?«

»Ura se mi je ustavila. Voda je prišla vanjo!«

»Si že slišala za urarje?«

»Meni pa gre rdeča barva z majice!«

»Imamo pralne stroje...«

»Pa frizura... kakšen koštrun bom...«

»Nova moda... Tako ti tudi najbolje pristaja...«

No, saj res! Čemu bi se jezili? Vse skrbi in težave smo pustili doma. Zaklenili smo jih v predale — in ko človek pride s take poti domov, odklene predal, pogleda vanj — in predal je prazen. Sploh se niti ne spomni več, kaj temnega in strašnega si zaklenil vanj. Prava reč, če dežuje! Prava reč, če ti teče za vrat in če v čevljih cmoka! Ali ne čutiš, da si del narave, del tega gozda, kot drevo, kot malinovje, zraslo s tem hribom in to pokrajino?

Na osušenih deblih bukev so rasle gobe velikanke, trde kot les. V zvončnici se je pred mokroto skrival čmrlj, čez stezico je stekla srna, drugo pa je naš prihod zbeagal, da se je z urnim skokom zasukala in se pognala nazaj v gozd. Cele lehe še zelenih lešnikov po tleh so pričale, da se je še pred kratkim tu gostila veverica. In močerad, ki je ves spolzek čepel na listju... Pravi živalski vrt v malem! Ne drži se imena Trnovskega gozda zastonj pridih veličastnosti, skrivnostnosti in prostranosti.

VETER BRIŠE SOLZE

Ustavili smo se na ozki stezici tesno drug za drugim, da bi opazovali zanimiv pojav. Gozd je bil nem, negiben, in bukke so stale tiho in mirno druga ob drugi. Tedaj je spet potegnil rahel piš, zatresel veje prve bukve in težke kaplje so padle z vej na malinovje, na mah in gozdno podrast; in piš se je dotaknil druge bukve, zavel skozi vse njene veje, nato pa se je preselil na tretjo in četrto in naslednjo... Šlo je po gozdu počasi in zanesljivo, kot bi padale domine. Naposled se je sapa

dotaknila bukve, pod katero smo stali in hladne kaplje so spršele na nas.

»Kot roka, ki briše solze,« je rekla hči, ki je že po naravi bolj romantična.

»Bolje bi bilo, da bi kdo obrisal nas,« je menil sin, vendar je priznal, da je zanimivo in da še nikdar ni videl tega.

Spet smo se ustavili na blagem ovinku. Z bukev in jesenov se je rahlo osipalo listje, kot bi bila že prava jesen. Gledali smo razprostrte veje, s katerih so se počasi vrtinčili posamezni rumenkasti listi. Če bi bili tu čez en mesec, tedaj bi šele bila predstava! Pot se je izgubljala za ovinkom v meglo. Škoda, da nismo slikarji! A tisto, kar si narišeš takole v dušo, je še lepše in še trajnejše.

Krenili smo spet naprej, a poti ni bilo videti nikjer konca. Uživala sem v zadovoljstvu zaradi dobrega telesnega počutja, voda v čevljih se je že ogrela na telesno temperaturo in ni me zebljo, čutila sem, da kri polje od čela do mezinca na nogi. Včasih mora deževati: ne samo zaradi metereoloških in zemeljskih zakonitosti, ampak tudi zato, da človek najde protiutež vsem jasnim, vročim in sončnim dnevom, da prisluhne sam sebi in najde v sebi pozitiven odmev.

STAVA ZA ČOKOLADO

Prišli smo do prevala, kjer se steka več stezic. Od tu dalje se pot strmo dviga.

»Koliko je ura?« je vprašal sin, ki je hodil zadnji.

»Ne vem,« sem odgovorila kot predzadnja,

»moja ura se je ustavila.«

»Pa vprašaj naprej!«

In vprašala sem hčer, ki je hodila pred mano, ta pa očeta, ki je hodil prvi. Med vsakim je bilo nekaj korakov razdalje, pa tudi skozi kapuco se slabo sliši. Oče je odgovoril hčeri, hčerka meni, jaz pa sinu:

»Tričetrt.«

»Tričetrt — na koliko?«

In spet je telefonska zveza šla naprej, nato pa nazaj.

Odgovor je bil:

»Zdaj je že tri minute več kot prej.«

»Ah, pojdite se soliti!« je prišlo od zadaj,

»stavim pa, da hodimo že več kot šest ur!«

»Za koliko?« se je brž pozanimala hči, ki je zdaj vse čudovito slišala.

»Kot običajno. Deset dek mlečne čokolade.«

»Naj bo raje dvajset!« je predlagala hči, ki ji je čas drugače tekkel kot sinu.

»Dobro! Stava sprejeta!«

Šlo je še vedno navkreber, kapljice s kapuce so se mi stekale na lica, se mešale z znojem in me prijetno hladile. Končno se je svet malce položil, dreves ni bilo več, le ruševje in sleč. Oboje je divje razbohoteno raslo vse križem in se prepletalo čez stezo, tako da se je ponekod čisto izgubila. Kam smo stopali, sploh ni

smo videli; na slepo srečo smo predstavljali noge. Nenadoma je našega očeta zmanjkalo; pogrnil je v ruševje in se pustil zvleči ven. Malo kasneje sem takega »zajca« ujela tudi sama. Spodneslo mi je noge, a ruševje je padec ublažilo, da sem se sesedla kot na vzmeti.

OPTIMISTIČEN DEŽ

Kdo ve, kakšni čudoviti razgledi bi bili tu v lepem vremenu, tako pa nas je obdajala sama megla. Vsaj eno prednost pa je imelo tako vreme: kač se nam ni bilo treba bati, čeprav v vodniku izrecno opozarjajo nanje ravno na tem delu. Na nekem kamnu je pisalo »koča«, vendar je še ni bilo. Pač pa je bil spet hrib — in, no, končno smo bili na vrhu Malega Golaka (1495 m). Požigosalni smo transverzalne knjižice, se vpisali v vpisno knjigo in tedaj sta prilezla za nami onadva planinca, ki smo ju srečali doli na križpotju. Nejeverno sta gledala v vodnik in se čudila, da smo mi že tu, saj sta onadva vendar šla po bližnjici!

»Koliko časa smo hodili« je zanimalo sina, zaradi stave seveda. Mož je privlekel uro iz prsnega žepa in ugotovil, da je bilo hoje tam od odcepa 1,45, vsega skupaj pa smo bili na poti 5 ur in 36 minut.

»Hura!« je bila vsa vesela hči. »No, saj ti bom nekaj reber čokolade kljub temu dala,« ga je velikodušno potolažila zaradi izgubljene stave.

Iz megle je začelo na gosto rositi in optrali smo si nahrbtnike ter se podali navzdol proti Iztokovi koči.

Na obrveh in trepalnicah so nam visele kapljice, vedno več vode je teklo po nas in v nas. A ni nam bilo do hitenja. Mokri smo tako in tako že bili in Iztokova koča nas bo počakala, sicer pa sploh ni oskrbovana. Tam se bomo lahko preoblekli v suha oblačila in se okrepčali iz nahrbtnika. Misel na suho obleko in obutev in na požirek vročega čaja iz termovke nam je povzročala večje ugodje, kot če bi to v resnici že dosegli. Lagodno smo šli skozi gosto ruševje navzdol, zraven brili norce, se smejali, peli in si žvižgali.

Včasih pač mora tudi deževati.

ŠTEVILNI SO PREPRIČANI: JETI VNDARLE ŽIVI

SREČANJA Z DIVJIM SNEŽNIM MOŽEM

Tuje tiskovne agencije poročajo, da je skupina mladih ljudi pred tedni nedaleč od Spodnje Volge ujela snežnega človeka, ki ga že desetletja iščejo različne odprave. To človeku podobno bitje, poraščeno z dlako, je veliko kot povprečen človek. Njegov obraz je izrazito grd, v ustih pa ima rumene zobe. Snežnega človeka so zvezali in ga vtaknili v prtljajnik avtomobila, toda že kmalu se mu je uspelo odvezati. Stekel je proti sadovnjaku in se izgubil med jablanami.

To je le ena od zadnjih številnih novic o obstoju snežnega človeka, ki je prišla iz Sovjetske zveze, kjer je po pričevanjih že stotine sovjetskih državljanov prišlo v stik s temi primitivnimi in kosmatimi bitji, podobnimi ljudem.

IZKUŠNJE A. G. PRONINA

»Dne 12. avgusta 1958 sem šel po dolini reke Baliandkik in naenkrat opazil nenavadno bitje. Na južnem pobočju doline kakšnih petsto metrov daleč se je zgoraj po večnem snegu premikala prikazen nenavadnega videza. Bila je podobna človeku, vendar je imela za človeka preširok hrbet. Zaradi belega ozadja je bilo mogoče jasno videti, da se je zaustavila. Stala je z razširjenimi nogami, njene roke pa so bile daljše kot pri človeku. Kakšnih pet minut je nepremično stala, potem pa je izginila za skalami.«

To so besede A. G. Pronina, hidrologa za geografska raziskovanja z leningrajske univerze. Prikazen, ki jo je opazil na robu ledenika v Pamirju, je bil jeti.

Pronin nadaljuje: »Tri dni pozneje sem se po sončnem zahodu vračal z oglada predela, kjer naj bi začeli delati, pa sem v isti dolini spet videl to bitje. To pot je izginilo v mraku, verjetno v jamo. Teden dni pozneje so prišli ljudje s potrebno opremo. Dolina je postala hrupna. Delo odprave je napredovalo in nenavadni dogodek je padel v pozabo. Toda prav pred odhodom odprave iz doline je izginil naš gumijast čoln, privezan na rečnem bregu. Vsi poskusi, da bi ga našli, so bili brez uspeha in ni nam kazalo drugega, kot da nanj pozabimo. Le mesec dni potem, ko smo odšli, pa so nas v Leningrad obvestili, da so naši kolegi iz znanstvene službe pri Ruski akademiji znanosti, ki so delali nedaleč od kraja, kjer smo prej delali mi, našli čoln pet kilometrov ob reki navzgor od kraja, kjer smo ga imeli privezanega. Le kako je lahko prišel tja gor? Popolnoma nemogoče bi bilo voziti čoln po divji gorski reki prek brzic in podvodnih skal.«

300 POROČIL PROF. KOFMANOVI

Ali obstaja tip predzgodovinskega, neandertalskega, primitivnega bitja iz kamene dobe, ki je preživelo do današnjih dni?